ISTE'MOLCHI HUQUQLARINI HIMOYA QILISHDA QONUN HUJJATLAR VA XALQARO SHARTNOMALAR

Rustamov Jobirbek Rufat o'g'li
Bahodirov Muhammad Rashodxon Dilshodjon o'g'li
Nazirov Faxriyorjon Erkiyorjon o'g'li

Annotatsiya:*Iste'molchilarning huquqlarini himoya qiluvchi fuqarolik huquqiy munosabatlar O'zbekiston Respublikasining fuqarolik kodeksi; iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish; oziq-ovqat mahsulotlari sifatini va xavfsizligini standartlantirish; mahsulotlar va xizm atlarni sertifikatlashtirish to 'g'risidagi qonunlar, shuningdek, ana shu qonunlarga muvofiq qabul qilingan hujjatlar bilan tartibga solinadi*.

Kalit so'zlar: *Iste'molchilar, mahsulot, tovar haqida, sotib olingan, almashtirish, narx, zarar ;*

«Iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish to 'g'risida»gi Qonunning 5-moddasiga binoan, tovarni ishlab chiqaruvchisi va sotuvchisi o'z korxonasining nomi, joylashgan manzili, ish tartibi va savdo qoidalari haqida to'liq ma'lumot berishi shart. Ayni vaqtda ishlab chiqaruvchi iste'molchiga o'zi realizatsiya qilayotgan tovar haqida o'z vaqtida zarur, to'g'ri va tushunarli ma 'lumot berishi shart.

Tovar haqidagi ma'lumotlarda quyidagilar ko'rsatilishi kerak:

- tovar majhuriy talablarga muvofiq kelishi shart bo 'lgan normativ hujjatning nomi:

- tovarning asosiy iste mol xususiyatlari;

- tovarning o'ziga xos xususiyatlari ro'yxati;

- bahosi va sotib olish shartlari;

- ayrim turdagi tovarlarning ishlab chiqarilgan sanasi;

- ishlab chiqaruvchining kafolat majburiyatlari;

- tovardan samarali va xavfsiz foydalanish qoidalari va shartlari;

- tovarning yaroqlilik muddati va ushbu muddat o 'tishi oqibatlari;

- ishlab chiqaruvchining nomi, mulkchilik shakli, ro yxatga olish va litsenziya guvohnomasining nomeri;

- ishlab chiqaruvchining hamda ular iste 'molchidan da 'vo qabul qilishga vakolat bergan;

- tovarlarni saqlash, xavfsiz utilizatsiya qilish usullari hamda qoidalari.

Tovar haqida noto'g'ri ma'lumot berilgan yoki bu ma'lumotlar bo'lmasa oqibatida iste'molchi iste'mol bo'lmagan olishga bo`lsa, iste'molchi shartnomani bekor qilishga va o'ziga yetkazilgan zararning qilishga haqli.

Iste'molchining haqidagi noto'g'ri yetarli darajada bo'lmagan ma'lumot tufayli yetkazilgan zararni qoplash haqidagi sotib olingan tovarning xossalari jihatlari haqida iste'molchi maxsus bilimga qoidaga asoslanib qarab chiqiladi.

Almashtirish tovar olingan joyda sotuvchi ma'lum qilgan joylarda, tovarning aynan sotuvchidan olinganligini tasdiqlovchi cheki yoki cheki taqdim etilgandan so'ng amalga oshiriladi. Qonunda almashtirish muddati tovar sotib olingandan kun qilib belgilangan. Bu muddat sotuvchi bilan ishlatilmagan, ko'rinishini yo'qotmagan xususiyatlarini saqlab holdagina amalga oshiriladi. Almashtirish asosan, nooziq tovarlariga taalluqli. Chakana majmuasida olingan oziq-ovqat qayta qilinmaydi almashtirilmaydi. ularda nuqson yoki toifasiga kelmaydigan xususiyat beriladi sotib oluvchiga to'lagan puli qaytariladi.

Sotib sifati tegishli darajada bo'lmagan tovar sotilganda, agar kamchiliklari shartnoma tuzish paytida ma'lum qilinmagan bo'lsa, oluvchi o'z xohishiga ko'ra quyidagilarni talab qilish huquqiga bo'ladi: xuddi artikuldagi) sifati tegishli tovarga almashtirishni: xarid narxini tegishlicha hisoblangan holda boshqa markadagi tegishli darajada bo'lgan tovarga almashtirishni: tovarning kamchiliklarini tekinga bartaraf etishni oluvchi yoxud uchinchi shaxs kamchiliklarini bartaraf etish qoplanishini; xarid narxining mutanosib ko'rilgan zarar qoplangan holda shartnoma bekor qilinishini: Tovar uchun summasini sotib oluvchiga qaytarish vaqtida undan foydalanilganligi, ko'rinishi boshqa shunga qiymati qancha pasaygan shuncha qolishga haqli emas. qoida oluvchining manfaatlari qonunda darajada himoya qilinganligidan dalolat beradi.

Tovarni almashtirishda uning narxidagi qoplash, xarid sifati bo'yicha qilgan xarajatlarni qoplash tartibi 1997-yil martdan kiritilgan O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik Kodeksining 435-moddasida belgilab qo'yilgan. Ya'ni qaytadan hisob-kitob uning tegishli bo'lmagan taqdirdagina qo'yiladi. Sifati tegishli darajada narxi darajada bo'lmagan sotib oluvchiga yetkazilgan unga sifati tegishli bo‘lgan o'xshash berish yo'li bilan qoplanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.Otaxo'jayev Nikoh va huquqiy tartibga solinishi. «O'zbekiston», 2000.

2.Hayitboyev E.R. Ekologiya huquqi. qo'llanma. -T.: Usmonov M.B.

3.Xolmo'minov Ekologiya va qonun. -T.: «Adolat», 2000.

4.Mualliflar jamoasi. Jinoyat huquqi. Darslik. -T.: «Adolat», Rustamboyev M.X. Jinoyat huquqi.-T.: TDYUI, 2003.

5.Islomov Z., Mirhamidov M. Huquqshunoslik. — T.: «Abdulla Qodiriy nomidagi Xalq merosi», 2002.

.